

پیش‌نویس خط‌مشی و نقشه علمی

«انجمن علمی ارتقای کتابخانه‌های عمومی ایران»

مقدمه

هر سازمان و انجمن علمی نیاز دارد تا به مرزهای دانشی خود نزدیک شود و به شناختی روزآمد از وضعیت زیست-جهان آن انتظام علمی برسد. «انجمن علمی ارتقای کتابخانه‌های عمومی ایران» نیز برای طی طریق در مسیر پیشرفت و رسیدن به آرمان‌های علمی کتابخانه‌های عمومی، نیازمند یک خط‌مشی و نقشه علمی است که در آن اصول تعیین‌کننده محدودۀ تصمیم‌گیری یا قلمرو کنش مدیران و اعضای آن، همچنین مأموریت، چشم‌انداز، اهداف و ارزش‌های انجمن را به طور جامع، واضح، متمایز، هماهنگ، قابل اجرا، منعطف، مسئولانه و مکتوب بیان گردد. این پیش‌نویس از خط‌مشی / نقشه علمی انجمن، با تکیه بر اسناد بالادستی (از جمله نقشه جامع علمی کشور، سند چشم‌انداز نهاد کتابخانه‌های عمومی کشور، اساسنامه و بیانیه مؤسسان) تنظیم شده است تا برای طی کردن گام‌های نخستین و مکمل، یاریگر اعضا و اولین هیئت‌مدیره باشد.

۱. مأموریت

❖ بسترسازی تکرر و تعامل و هم‌اندیشی و مشارکت دانش‌بنیان ذی‌نفعان دانشور و کنشگر حرفه‌ای کتابخانه‌های عمومی ایران در سیاست‌گذاری، تصمیم‌سازی، ارزیابی و نظارت؛ از طریق پژوهش، آموزش، اطلاع‌رسانی و ارتباطات علمی برای ارتقای خدمت به عموم ایرانیان و اعتلای سرمایه اجتماعی و منزلت حرفه‌ای اعضا.

اهداف اصلی

بلندمدت

- کسب جایگاه مرجعیت، هدایت‌کنندگی و تصمیم‌سازی در دانش و حرفه کتابخانه عمومی؛
- تقویت نگاه به درون، شناسایی استعدادها، قدر نهادن آنها و تمهید رشد سازمانی (نظام ارتقای مدیریتی)؛
- تحکیم پایدار ارتباط دوسویه و تعاملی با دانشگاه و دانشوران در گستره همه رشته‌های مرتبط؛
- مشارکت در فرایند نظری و اجرایی و مالی پژوهش و آموزش، و نظارت بر آنها در طرح‌ها و بودجه‌های عمومی و ملی؛

- ابتدای فرایند تصمیم‌گیری و تصمیم‌سازی بر پژوهش و خرد جمعی در کلیه سطوح مرتبط؛
- استانداردسازی و اعتباربخشی صلاحیت‌ها، معیارها، هنجارها، خدمات، مهارت‌ها، ابزارها و تجهیزات در کتابخانه‌های عمومی با استفاده از خروجی طرح‌های پژوهشی مسأله‌محور برخاسته از معضلات واقعی کتابخانه‌های عمومی؛
- ایجاد تغییر پایدار، متداوم و برگشت‌ناپذیر با مشارکت در سطح دانش؛
- ابتدای نیازسنجی، طراحی، اجرا و اثرسنجی آموزش ضمن خدمت کارکنان کتابخانه‌های عمومی بر روش‌های علمی و نیازهای واقعی حرفه‌ای؛
- تمرکززدایی و محلی کردن کلیه فرایندهای اجرایی و مدیریتی مرتبط به سطح کتابخانه؛
- تبدیل کتابخانه عمومی به عنوان یک نهاد محوری در همکاری‌های علمی سازمانی؛
- ارتقای شاخص‌های اخلاق حرفه‌ای در محیط کار و تبدیل کردن کتابداران عمومی به فعالان اثرگذار اجتماعی.

اهداف کوتاه‌مدت (اهداف ۵ ساله)

- ایجاد تشکیلات منسجم و فعال در سطوح استان، شهرستان، شهر و بخش‌ها؛
- تسهیل آموزش کارکنان و کاربران؛
- تهیه دستورالعمل‌ها، آیین‌نامه‌ها، اساس‌نامه‌ها و سایر مستندات حقوقی و مقرراتی لازم برای انجام کار تشکیلاتی؛
- بررسی مسائل و معضلات کتابخانه‌های عمومی از سطوح پایه و تبدیل کردن آن به طرح‌هایی برای توسعه کلی کتابخانه‌های عمومی از طریق تضارب آرا و طرح در جلسات هم‌اندیشی انجمن؛
- ایجاد ابزارهایی برای جریان اطلاعات علمی منظم میان اعضای انجمن در همه سطوح کشور؛
- ادغام بخشی از فعالیت‌های مفید اعضای انجمن در فرایند امتیازات اداری؛

- برگزاری منظم گردهم‌آیی‌های علمی با محوریت بحث علمی در حوزه‌های کتاب، کتابخانه عمومی و کتابخوانی جهت ایجاد انسجام در ارتباط علمی و گسترش فعالیت‌ها؛
- تبدیل بخش عمده‌ای از بودجه‌های پژوهشی استانی به پروژه‌های پژوهشی برخاسته از سطوح مختلف فعالیت‌های انجمن.

۲. چشم‌انداز

❖ کانون برگزیده پیشرو، اصیل، تصمیم‌ساز، منسجم و هماهنگ‌کننده پژوهش، آموزش، ارتباطات علمی و خدمات‌دهی دانش‌بنیان کتابخانه‌های عمومی ایران:

- اثربخش در استخراج ایده‌های عملیاتی برای خدمت‌رسانی به گروه‌های آسیب‌دیده و طبقات اجتماعی ضعیف؛
- اثربخش در ارتقای شأن، منزلت اجتماعی، اخلاق و کارایی کتابداران کتابخانه‌های عمومی؛
- اثربخش در توسعه سطح کیفی و کمی کتابخانه‌های عمومی؛
- اثربخش در آموزش مادام‌العمر مراجعان و کارکنان کتابخانه‌های عمومی؛
- اثربخش در ایجاد ارتباط بین نهادهای علمی و کتابخانه‌های عمومی.

۳. ارزش‌های اساسی

۱. برقراری جهان‌بینی توحیدی، آخرت‌گرایی، و عدل‌باوری در سرتاسر فعالیت‌های علمی انجمن از کلی‌ترین سطوح تا جزئی‌ترین آن؛
۲. عدالت‌محوری و خدمت‌گرایی در دسترس‌پذیر کردن خدمات اطلاعاتی و علمی و مهارتی برای عموم مردم؛
۲. آزادی معنوی، آزاداندیشی و تکیه بر قدرت عموم اعضا و شیوه تضارب آزادانه آرا؛
۳. ابتدا بر مشارکت؛
۴. تعهد به مصالح جمعی ذی‌نفعان و باور به تقدم آن بر منافع فردی و رویکردهای شخصی؛
۵. توسعه مفهوم «حفاظت» در ابعاد مختلف فرد، جامعه و محیط‌زیست از طریق دسترس‌پذیرسازی اطلاعات.

۴. راهبردهای انجمن برای رسیدن به مأموریت‌ها و اهداف

- ایجاد سازوکار آیین‌نامه‌ای دقیق برای سوق‌دهی بودجه‌های پژوهشی استان به طرح‌های پژوهشی برخاسته از فعالیت‌های انجمن و ایده‌پردازی برای بهبود خدمات؛

- توسعه خدمات به سمت اقشار آسیب‌دیده و ضعیف جامعه؛
- تعامل تنگاتنگ با انجمن علمی کتابداری و اطلاع‌رسانی ایران و سایر انجمن‌های علمی مرتبط برای استفاده از تجارب، انجام فعالیت‌های علمی مشترک، و گسترش و تعمیق فعالیت‌ها؛
- تعامل تنگاتنگ با جامعه دانشگاهی و انجمن‌های همکار با تلاش برای نزدیک کردن حوزه اجرا به حوزه دانش؛
- برگزاری و انجام کلیه فعالیت‌های انجمنی و گردهم‌آیی‌ها در فضای کتابخانه‌ای و تبدیل کردن کتابخانه به محل اجتماعات علمی؛
- انجام کلیه فعالیت‌های پژوهشی، آموزشی، مشورتی و حل مسئله از طریق فعالیت‌های انجمنی؛
- تمرکز به نظام پاداش و تشویق فعالیت علمی و نظام پیشنهادات علمی - اجرایی در بستر فعالیت‌های انجمنی؛
- گسترش فعالیت‌های عام‌المنفعه و تعامل با نیکوکاران و گروه‌های اجتماعی دارای ویژگی فعالیت‌های داوطلبانه.

۵. تقسیم‌کار

تقسیم کار کلان

سیاست‌گذاری و تصمیم‌گیری کلان و راهبردی در رابطه با انجمن علمی ارتقای کتابخانه‌های عمومی ایران، روزآمدسازی و اجرایی کردن نقشه علمی انجمن، ارزیابی فعالیت‌ها و نظارت بر حسن اجرای آن، و سیاست‌گذاری همکاری‌های بین‌المللی انجمن بر عهده هیئت مدیره انجمن خواهد بود.

تقسیم کار بخشی

انجمن علمی ارتقای کتابخانه‌های عمومی ایران کارگروه‌هایی را برای گردآوری روزآمد اطلاعات اعضا، جذب و ارتباط با ایشان، عملیاتی کردن راهبردها، رصد تحولات مربوط، نظارت و ارزیابی تشکیل خواهد داد و از طریق تجمیع گزارش‌های دوره‌ای کارگروه‌ها، امر نظارت و ارزیابی و تغییرات احتمالی را دنبال خواهد نمود.